

Bezoekadres:
Frederikszweg, Gebouw 37
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 5B B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nlAan: De Coördinator van de Inlichtingen-
en Veiligheidsdiensten
Ministerie van Algemene ZakenDatum: 14-11-02
Oms kenmerk: DIS 2002019931
Onderwerp: Irak

Steller:

Telefoon:
Fax:

Naar aanleiding van het telefonisch verzoek van de heer [naam] op 8 november j.l., doe ik u hierbij toekomen een korte beoordeling van de situatie met betrekking tot een eventueel militair ingrijpen van de VS in Irak. Spoedheidshalve verwijs ik naar de conclusies op bladzijde vijf.

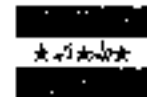
Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

J.A. van Reijn
Generaal-majoor der mariniers

Bijlage: 1

Bij beantwoording datum, oms kenmerk en onderwerp vermelden.

zonder bijlage is deze brief ongebruikbaar

Amerikaanse militaire opbouw - Irak

• Politieke factoren

De aanvaarding van de Veiligheidsraad (VR) resolutie 1441 met Irak levert een aantal mijlpalen op die ook vanuit militair oogpunt relevant zijn.

- uiterlijk 15 november moet Irak resolutie hebben aanvaard
Naar verwachting zal Irak instemmen met de VN-resolutie
- uiterlijk 8 december moet Irak de VR, UNMOVIC en de IAEA een actueel, accuraat en volledig verslag uitbrengen van alle onderdelen van de productie van chemische, biologische en nucleaire wapens, lange afstands-raketten, inclusief de locatie ervan
Dit document zal door VSMK zonder twijfel zeer kritisch worden beoordeeld. Van die zijde zal het belang van doeltreffende inspecties en maximale Iraakse medewerking daaraan zal worden onderstreept.
- uiterlijk 23 december moeten de inspecties aanvangen
Inspecteurs voeren onderzoek uit; tegenwerking door Irak moet direct worden gemeld aan de VR.
- uiterlijk 21 februari 2003 moet rapport worden uitgebracht door de inspectiemissie.

In het licht van deze, uit de VR resolutie voortvloeiende, sleuteldata is een unilateraal (niet door een nieuwe VR-resolutie gesanctioneerd) militair ingrijpen van VS (en VK) in Irak vóór het einde van dit jaar niet waarschijnlijk. Ook de periode december 2002 – (uiterlijk) februari 2003, waarbinnen de feitelijke inspecties plaatsvinden, ligt minder voor de hand tenzij sprake is van door de inspectiemissie vastgestelde, grootschalige Iraakse obstructie. Nadat de inspectiemissie rapport heeft uitgebracht (uiterlijk 21 februari 2003) zouden de politieke voorwaarden voor uitvoering van onderstaande militaire scenario's naar verwachting het gunstigst zijn.

De landen in de regio blijven van mening dat VR resolutie 1441 niet kan worden aangegrepen als rechtvaardiging voor een (Amerikaans) militair optreden tegen Irak. Hoewel een grootschalige maar kortdurande Amerikaanse militaire campagne die het regime van Saddam Hoessein zou uitschakelen binnenkamers door de machthebbers zou worden verwelkomd, zal slechts een beperkt aantal buurlanden steun leveren aan een Amerikaanse militaire operatie. Koeweit, Qatar en Turkije (operatie "Northern Watch" – controle NFZ) zullen weinig tot geen restricties opleggen aan optreden van de VS vanaf hun grondgebied. De luchtstrijdkrachten van de VS hebben in Qatar een logistieke capaciteit voor een complete wing (ca. 70 gevechtstoestellen) met een personeelsbezetting van ongeveer 3000 man. Mogelijk wordt nog in de maand november een staf van ongeveer 600 personen verplaatst van Tampa (VS) naar Qatar. Mogelijk zullen nog enkele andere landen hun grondgebied openstellen voor ondersteunende

activiteiten; hierbij valt te denken aan Saudi Arabië (coördinatie, Operation "Southern Watch"), Oman (special operations), reddingoperaties (Jordanië) en Bahrein (thuisbasis Amerikaanse 5^e Vloot). Kirgizië heeft aangegeven dat het door de coalitie gebruikte vliegveld, Bishkek-Manas, niet gebruikt zal worden voor eventuele aanvallen op Irak.

- **Mogelijke inzet VS (en VK) in Irak**

- **Te verwachten scenario**

Scenario

- Het scenario van de aanval is d.z. niet bekend. In grote lijn kan gedacht worden aan twee scenario's:
  - 'van buiten naar binnen' – het Desert Storm model
  - 'inside out' ("Bagdad en omgeving eerst")
- **Uitwerking scenario 1: 'van buiten naar binnen'**

Bij het uitvoeren van dit scenario moet een zeer grote troepenopbouw (landstrijdkrachten) plaats gaan vinden. Dit gaat gepaard met een grote logistieke operatie. Medewerking van landen in de regio is noodzakelijk, maar die is slechts in beperkte mate aanwezig.

Het uitvoeren van deze optie is niet waarschijnlijk. Een eerste fase daarvan zal overigens een luchtcampagne zijn, die ook in scenario 2 aan de orde komt.
- **Uitwerking scenario 2: 'inside out' – Bagdad en omgeving eerst**
  - **Fase 1:**

strategische inzet van m.n. kruisraketten vanaf schepen en luchtstrijdkrachten vanaf land (o.a. vanuit VS, Diego Garcia, regio) en vanaf vliegveldschepen met als doel uitschakeling van de C-2 structuur, leiderschap (naast politieke leiding, ook militaire hoofdkwartieren) en bevechten luchtoverwicht. Special forces kunnen in deze fase worden ingezet tegen strategische doelen.

De binnenste, derde en tweede ring van de Iraakse landstrijdkrachten – achtergrondinformatie zie bijlage - dienen uitgeschakeld te worden. Bij uitschakeling van Speciale Republikeinse Garde (SRG) en Republikeinse Garde (RG) wordt ingeschat dat de reguliere strijdkrachten (eerste ring) geen tot weinig verzet meer zullen bieden.

Bij de luchtaanvallen zal het vernietigen van civiele doelen in principe worden voorkomen. De bevolking mag wel in opstand komen tegen het regime, maar niet tegen de aanvallende partij.
  - **Fase 2:**

(relatief) grootschalige inzet van grondtroepen met als doel de bezetting van strategische lokaties, voorzover al niet eerder geschied, uitschakelen van de harde kern rondom Saddam Hoessein en uiteindelijk uitschakelen van het hoogste leiderschap.

De divisies van de RG in het noorden en zuiden die ook een taak hebben op de controle van de reguliere strijdkrachten zijn in beginsel al in fase 1 uitgeschakeld. Bezetting van behoorlijke delen van het land ten noorden, zuiden en westen van Bagdad heeft dan inmiddels plaatsgevonden.

Het totaal aan Amerikaanse strijdkrachten in de regio (land, lucht, marine incl. mariniers) voor fase 1 en 2 zal in de orde van grootte liggen van 70.000 tot 100.000 personen.

- **latere fases:**

Evt. nog uitgebreider grondoptreden en daarna vestigen (tijdelijk) militair gezag

Een verdere opbouw van de landstrijdkrachten zal moeten plaatsvinden. De totale strijdmacht van de VS zal dan tot 200.000 – 250.000 personen kunnen uitgroeien.

Voor enige (achtergrond)informatie over de luchtstrijdkrachten en luchtverdediging, landstrijdkrachten, waaronder de opbouw van verdedigende posities in ringen en een algemene indruk van het mogelijk optreden van deze strijdkrachten wordt verwezen naar de bijlage.

• Militaire opbouw VS (en VK)

Opbouw land- en luchtstrijdkrachten VS en VK

Land	Aantal
Qatar	4000
Saudi Arabie	5000
Bahrein	4500
VAE	850
Oman	3300
Koeweit	11.000
Turkije	1400
Totaal	30050

In Qatar bevinden zich logistieke eenheden (opslag en transport); hetzelfde geldt voor Bahrein. In Saudi Arabie zijn Patriots opgesteld en zijn voorzieningen voor logistieke

ondersteuning ingericht. In Koeweit bevinden zich Infanterie-, cavallerie-, pantser- en ondersteunende eenheden en er zijn Patriots opgesteld.

Over een verdere opbouw van landstrijdkrachten zijn dezerzijds thans geen aanvullende gegevens bekend. Wel zijn er indicaties dat de VS doende zijn zwaar materieel vanuit Europa te verplaatsen.

Er zijn berichten uit open bron dat het VK ook voorbereidingen treft voor militaire actie tegen Irak; mogelijk zal de '7th Armoured Brigade' (Desert Rats), in totaal 15.000 man worden ingezet.

Luchtstrijdkrachten ten behoeve van controle van de No-Fly Zones (NFZ's) in Irak bevinden zich in Turkije (Operation "Northern Watch" - in totaal ongeveer 140 toestellen - verdere opbouw vindt plaats) en in Saoedi-Arabië, (Diego Garcia), Bahrein, Koeweit, Oman, Qatar en de VAE (Operallon "Southern Watch" - in totaal 200 toestellen - ook hier is sprake van een verdere opbouw). Voorts kunnen luchtstrijdkrachten vanuit de VS worden ingezet, alsmede vanaf vliegkampschepen en onderzeeboten (cruise missiles) in de Perzische Golf en de Middellandse Zee.

Opbouw maritieme strijdkrachten VS en VK:

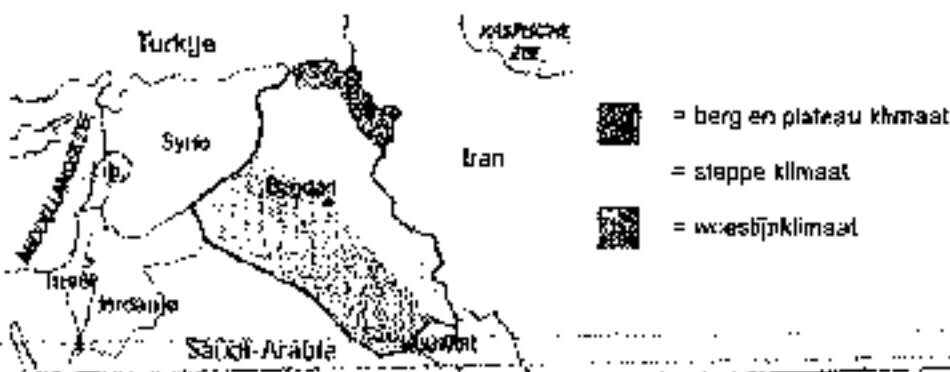
Op dit moment bevindt zich in de Perzische Golf een Carrier Battle Group (CBG), bestaande uit de USS Abraham Lincoln, 4 geleidewapen fregatten die kruisraketten kunnen lanceren. Een aantal fregatten i.b.v. bescherming en tankers i.b.v. logistiek behoren ook tot dit verband. Datzelfde geldt voor onderzeeboten. Een MEU (Marine Expeditionary Unit), in totaal ongeveer 2300 militairen, is ingescheept aan boord van drie eenheden. Deze eenheden liggen op dit moment binnen in Djibouti.

De VS is, voorzover dzz. uit open bron gegevens zijn verkregen, bezig met een verdere opbouw van haar maritieme strijdkrachten. Er is recent een CBG vertrokken vanaf de Westkust van de VS, in de Middellandse Zee bevindt zich een CBG en er is een carrier met ondersteunende eenheden uit Japan vertrokken. Aannemelijk (maar niet bekend) is de aanwezigheid van onderzeeboten met cruise missiles.

Verder bevindt zich een MEF (Marine Expeditionary Force) aan boord van drie RO/RO schepen en een containerschip in de Indische Oceaan. Een dergelijke eenheid heeft de grootte van een divisie; in totaal ongeveer 18.000 militairen incl. materieel. Enkele dagen geleden bestond deze 'force' nog uit ongeveer tien grote eenheden; een groot aantal eenheden worden niet meer vermeld. Tevens zijn er onbevestigde berichten dat een MEF recent uit Norfolk zou zijn vertrokken.

Ook het VK is begonnen met een verdere opbouw van haar maritieme strijdkrachten. Een aantal fregatten is al aanwezig in de Perzische golf en er zijn logistieke eenheden onderweg naar het gebied.

Weer, terrein, geografie

Temperatuur Bagdad: Maximum/Minimum (°C)

Maand	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Maximum °C	15	17	21	29	36	40	43	43	40	33	25	15
Minimum °C	3	5	8	13	19	22	24	24	21	16	10	3

Irak kan worden verdeeld in drie contrasterende gebieden:

- de bergen in het noord-oosten
- de woestijnen in het zuiden en westen
- de alluviale vlakke van de Eufraat-Tigris delta

Met weersomstandigheden en terreinbegaanbaarheidsproblemen dient bij de inzet van landstrijdkrachten rekening te worden gehouden. Hoge temperaturen zijn een beperking bij inzet van gemechaniseerde eenheden en bij inzet van personeel met beschermende kleding tegen NBC aanvallen. Inzet van gemechaniseerde eenheden over de grond vanuit Turkije en Iran is eveneens niet mogelijk.

• Enkele conclusies

Scenario 2 ('inside out') is het meest waarschijnlijke scenario.

Relatief grootschalige luchtaanvallen kunnen al op dit moment worden uitgevoerd, maar dienen spoedig gevolgd te worden door de inzet van grondtroepen. Daarvoor ontbreken nu nog voldoende middelen in de regio. Inzet van grondtroepen door de lucht van buiten de regio is denkbaar, maar houdt risico's in voor versterking en logistieke steun. Het is niet bekend in hoeverre deze mogelijkheid deel uitmaakt van de Amerikaanse plannen.

Gelet op met name de versterkingen die op dit moment over zee worden aangevoerd, is het verwachtbaar dat in de eerste helft van december in de regio ongeveer 30.000 man land-/luchtmacht en ongeveer 60.000 man van de maritieme component operationeel inzetbaar kunnen zijn. Dit is in lijn met de totale (minimale) personele capaciteit benodigd voor het uitvoeren van in ieder geval de luchtcomponent van fase 1 en 2 van het scenario 2. Deze fasen zijn derhalve uitvoerbaar vanaf medio december.

Voor grootschalige inzet van grondtroepen (cf. fase 2) zullen de personele- en logistieke voorbereidingen zeker nog één tot twee maanden vergen. Deze opbouw kan derhalve omstreeks eind december zijn voltooid. Voor zover inzet van grondtroepen niet door de lucht plaats vindt (airlift c.q. air-mobility) is inzet vanuit zuidelijke richting (Koeweit) nagenoeg de enige mogelijkheid. Gezien de beperkte ruimte aldaar kan deze aanvoer samenvallen met de eerste fase van een aanval cf scenario 2.

Ervan uitgaande dat troepen beschermende kleding moeten dragen in verband met een mogelijke inzet van chemische en/of biologische wapens, is de periode december tot half maart klimatologisch gezien de beste periode voor het uitvoeren van een aanval.

Gezien het bovenstaande is een Amerikaanse aanval conform scenario 2 realiter niet goed mogelijk vóór medio december a.s..

Bijlage bij notitie "Amerikaanse militaire opbouw – Irak"

De aanvallende partij krijgt te maken met de **luchtstrijdkrachten en luchtverdediging (LSK/LVD)** van Irak. De Iraakse LSK beschikt over ongeveer 85 jagers en 65 toestellen tbv ondersteuning van operaties van de landstrijdkrachten. De LVD beschikt over een onbekend aantal surface-to-air missile systemen en een behoorlijk aantal Anti-Aircraft-Artillery systemen. De totale personeelsformatie LSK/LVD bedraagt 30.000 – 35.000, waarvan ca. 1000 vliegers. De LSK/LVD kent zeer gedecentraliseerde *Command, Control and Communications (C-3)* lijnen; eigen Initiatief is tot een minimum beperkt. Consequentie van het volgen van deze strategie is een ineffectief gebruik en inzet van de middelen. De regering heeft voorzover bekend weinig vertrouwen in de LSK/LVD. Met het instellen van twee No-Fly Zones (NFZ's) zijn de vlieg- en oefenmogelijkheden van de LSK/LVD aanzienlijk beperkt. Door de aankoop van modern materieel in de laatste jaren voor de Golfoorlog waren de LSK/LVD tot een goed uitgebalanaceerde strijdkracht uitgegroeid. Echter door de sterk gecentraliseerde commando structuur, onvoldoende training en opleiding, tekortkomingen op het gebied van onderhoud en de aanzienlijke verliezen die zijn geleden tijdens de Golfoorlog is de LSK/LVD niet in staat om aan de primair gestelde eisen te voldoen, te weten het verdedigen van het Iraakse luchtruim en het ondersteunen van de grondstrijdkrachten.

Na de luchtcampagne krijgt de aanvallende partij te maken met de **landstrijdkrachten (LaSK)** van Irak. De LaSK zijn door het land verspreid ontplooid en kunnen voorbereide posities innemen om zich tegen een aanval te verdedigen. De verdedigende posities van de landstrijdkrachten van Irak kunnen beschreven worden als een **verdediging in ringen**.

De **buitenste ring**, aan de landsgrenzen, wordt gevormd door de reguliere strijdkrachten met 17 divisies. De divisies van het reguliere leger zijn over het algemeen slecht toegerust. De 11 infanteriedivisies beschikken nauwelijks over gepantserde gevechtsvoertuigen en de wel aanwezige voertuigen zijn door achterstallig onderhoud en een tekort aan reservegedelen sterk verminderd inzetbaar. De gemechaniseerde eenheden staan er iets beter voor, maar ook de 3 gemechaniseerde en 3 pantser divisies zijn nauwelijks in staat hun, veelal verouderde, gepantserde middelen te verplaatsen. Voor wat betreft het personeel wordt de vullingsgraad van deze eenheden op ongeveer 60% ingeschat.

Een **tweede ring** bestaat uit de Republikeinse Garde (RG) met 6 divisies, ontplooid in het centrale deel van Irak, om zodoende de toegangswegen naar het centrum van de macht (Bagdad) te beschermen. Deze divisies hebben de beschikking over het modernere materiaal, met name de 750 stuks T-72 MBT. Dit materiaal wordt redelijk onderhouden en de personele vulling wordt geschat op 75-80%.

De **derde ring** is de Speciale Republikeinse Garde (SRG), in omvang doch niet in organisatie vergelijkbaar met één divisie, die de stad Bagdad zelf verdedigt, met de nadruk op de gebouwen en routes die gebruikt worden door de machthebbers. De SRG maakt voornamelijk gebruik van lichter, doch relatief modern, materiaal. De beperkte gemechaniseerde capaciteit, 35 stuks T-72 MBT en 58 stuks BMP-1 IFV, is voornamelijk ontplooid aan de rand van de stad Bagdad.

De **binnenste ring**, de persoonlijke bescherming van Saddam Hoessein en zijn belangrijkste medewerkers, wordt gevormd door specialistische eenheden van de verschillende veiligheidsdiensten.

Het personeelsbestand van de SRG bestaat uit ongeveer 12.000 personen, maar kan worden uitgebreid tot 26.000. De RG heeft ongeveer 60.000 personen in dienst; terwijl de reguliere strijdkrachten thans ongeveer 200.000 militairen onder de wapens hebben.

Uiteindelijk kan Irak in totaal ongeveer 1.000.000 "militairen" in dienst hebben; dit betreft dan reguliere en irreguliere strijdkrachten, inclusief alle specialistische eenheden en veiligheidsdiensten.

Algemene indruk optreden LSK/LVD en LaSK

Naar verwachting zullen de reguliere Iraakse strijdkrachten geen wezenlijk verzet (kunnen) bieden bij een grootschalig Amerikaans offensief. De beide krijgsmachtonderdelen kampen met aanzienlijke problemen. Het moreel, de discipline en het materieel verkeren in een bedroevende toestand. Desertie is - zelfs in de huidige relatieve vreedstijd - een wijdverspreid verschijnsel. Militaire druk van buitenaf zal nog resterende operationele slagkracht doorslaggevend ondermijnen. Anders ligt het met de elitetroepen van de Republikeinse Garde en de Speciale Republikeinse Garde. Zij zullen zich tot het uiterste verzetten. Een beperkende factor binnen de SRG is dat zij zich enkel in Bagdad bevindt en weliswaar over goed materieel beschikt, maar niet over zware wapens. Het is niet denkbeeldig dat (grotere) RG-delen na kortstondige tegenstand te hebben geboden, zullen trachten zich aan de strijd te onttrekken vanwege het gevaar van totale vernietiging. De marine van Irak speelt geen rol van enige betekenis.

Korte beschouwing over mogelijke wijze van optreden Iraakse LaSK

In het geval van een aanval door westerse mogendheden zullen de reguliere eenheden als taak krijgen de opmars naar Bagdad zoveel mogelijk te vertragen. Over het algemeen kunnen deze eenheden slechts een statische verdediging voeren, alhoewel wellicht de divisies van het 9^e Legerkorps rondom de stad Basra in het zuidoosten van Irak in beperkte mate in staat zijn tot een mobiele verdediging.

De twee divisies RG in het noorden zullen als opdracht krijgen de toegangswegen vanuit het noorden naar de stad Bagdad te verdedigen. Gezien de grote afstand tussen hun locaties en de stad Bagdad, het technisch overwicht van een westerse vijand en de terreinsomstandigheden is het zeer wel mogelijk dat zij hiertoe irreguliere vormen van oorlogsvoering zullen toepassen zoals het opereren in kleine groepen, hit-and-run acties en het gebruik van lichte 4x4 voertuigen met draagbare anti-tank wapens in plaats van tanks en pantsergevechtsvoertuigen. De BAGDAD divisie RG zal als opdracht krijgen om de nadering tot de stad Bagdad vanuit het zuiden te verdedigen. Hiertoe kunnen zij gebruik maken van het terrein wat onder andere wordt gekenmerkt door veel waterlopen.

Wanneer een daadwerkelijke aanval ophanden is zouden deze divisies, met name de twee in het noorden die relatief ver van de stad Bagdad verwijderd zijn, de opdracht kunnen krijgen zich terug te trekken naar verdedigende opstellingen die dicht bij de stad Bagdad liggen. Gezien de beperkt aanwezige verplaatsingscapaciteit is deze optie minder waarschijnlijk.

De drie overige divisies RG, de MEDINA, HAMMURABI en AL-NIDA :

_____ hebben als taak de nabije toegangswegen naar de stad Bagdad vanuit het noorden, zuiden en westen te verdedigen.

De SRG moet zeer wel in staat worden geacht om de stad Bagdad te verdedigen. Zij hebben de beschikking over de hier toe geëigende middelen en zijn bekend met het terrein. Het staat echter niet onomstotelijk vast dat zij uitgebreid zijn getraind in het voeren van gevechten in bebouwde gebieden. De SRG kan zich vermoedelijk concentreren op een verdediging van de stad Bagdad van buitenaf, omdat irreguliere eenheden als de Fedayeen Saddam en de Ba'ath militias zijn belast met het voorkomen van eventuele dreigingen van binnenuit.

HEDEN

11/11

DIS 2002 019991

Ministerie onderdeel

MIND

Uitgaand stuk invullen door het BDI o.g. secretari
getypt door gecoll. door

Bezoekadres

verzanddatum

verzonden door

11/11/2002

Doorkiesnummer

Blauwe brief Brief Nota
 Telegram Tetax Klod + r

Onderwerp

Aan De coördinator van de ^{EX 1} (KSD)
Inlichtingen en veiligheidsdien

Made te zenden bijlagen

Aantal

Archief: ex 2

Aanwijzingen voor het BDI o.g. de secretarie

Steller

Toestel	Datum	Paraaf
1912a	11/11/02	

Vernietigingsdatum

Vervolg- en medeparaten vooraf

Ta zenden afschriften

Dienstonderdeel	Ontv.	Verz.	Paraaf
BDI (tv2)	XELAA		off daan

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

Archief:

11/11

Steller

Eindparaaf

MIND

Arrestatie paraaf

Algedane stukken

Ter kennisneming achteraf

erlegde dossiers

Codenummers

10